

С Л А В Я Н С К И М Я З Ъ К

ГОДИНА IV.

Русчунъ 2 Февруарий 1883.

БРЮЙ 59

Излиза два пъти въ седмицата всъдка:
Срѣда и Събота.
Цѣна
За година . . . 5 рубли помп.
За шесть месеци 3 рубли „

Сигно, което се отнася до вѣстника, надписва се направо до
Т. Х. Станчевъ въ Русчунъ.
Неплатени писма не се приематъ.
Ржкописи назадъ се черпятъ.

За Обявления се заплаща:
За всеки редъ при пръвъ пътъ 20 стот.
За „ „ „ вторий пътъ 10 „

София 18 Януарий 1883 г.

XX о. заседание са отвори съ запитване отъ Л. Дуковъ, да ли г-нъ Вълковичъ може да се счита за народенъ прѣдставителъ или не? Той не е вече министъръ, каза той, и азъ вѣмога да разбера, да ли има право да заседава въ Народното Сѣбрание? Поне споредъ менъ, тога са неразбира отъ 93 ст. на новий избирателенъ законъ. Този въпросъ, както видите, е много важенъ. За то запитването на Дукова бѣ свършено умѣстно. Върху това говориха нѣколкома, нѣ вихнитѣ основи никакъ неможаха да оправдаятъ справедливото запитване на Варненския депутатъ. Работата остава неизяснима. И както са види и тая интерпретация ще има да направи пакъ Министерството на Вѣтр. Дѣла. Колко печално вѣщо е, гдѣто практиката са прѣтвча на избирателенъ законъ, при всѣчко че той е пълъ съ независимостъ и достоенъ за разни коментари! Тѣвъ прѣчки, мисля, ще дадатъ поводъ на задомислящитѣ при сегашния режимъ законодатели за необходими поправки на казанний законъ.

Подиръ това секретаря Щърбановъ захвана прочитанието на рапорта на състоянието на пощитѣ и телеграфитѣ въ княжеството. Този рапортъ бе доволно дълъгъ и излага всичко до сега свършено по телеграфа и пощите, и онова което е вече проектирано да се извърше. Народното Сѣбрание искаха явно своята благодарностъ за дѣятелността на Г-на Вълковичъ, бивши министъръ, и ржкоплѣска гръмогласно. Менъ ми са чини, че това дойде да каже Вълковичу: „ний та поддържаме, нѣ вѣма кой да ни чуе. Извадиха та отъ министерството и ти си за съжаление. Небой са, вий сме съ тебе!“ И тий ржкоплѣсканието не бѣ, освѣнъ про ния върху сѣдбата на българскитѣ министри.

Г. Бобчевъ става и благодари Вълковичу за гдѣто е направилъ изложение на дѣлата си до Нар. Сѣбрание, и искаха желавие всички министри да го подражаятъ, най паче министра на Общитѣ Сгради, койго да даде освѣтление по направата на Ломското шоссе, за което тѣй много, и тѣй разнообразно са разказа. А Шивачевъ иска да направи м-ра на Просвѣщението изложение за състоянието на училищата. Менъ ми са струва, че вѣкоя стара ненавистъ кара Шивачева да прави подобни вѣща, тѣй като ако има систематиченъ рапортъ вѣкоя отъ нашитѣ Министерства, то е единствено Министерството на Просвѣщението. Чудя са на Теохарова, какъ не отказа по ясно подобно изискване, когато още учебната 82-83 год. не е изминала, и когато докладъ порядоченъ до края на годината отъ сега още неможе и да са иска. Нѣ казахъ, че Шивачевъ са движи отъ друго. Той би трѣбало да иска докладъ на Грекова върху сѣдилищата, които нечинатъ нищо, а не върху училищата по които рапорта на Дръ Пречека най ясно ни дава всичко направено отъ правителството за тѣхъ, въ нека непродължавамъ. Министритѣ, щягъ нещягъ, са общаха да изпълнятъ волята на прѣдставителството.

Шивачевъ заяви че има да направи за сега двѣ запитвания. На дѣло обаче направи три. 1-а Интерпелляция: иска да са спре търга за ошивание дрѣхи за драгунитѣ, защото са основавало джандармерия. 2-а интерпелляция: на какво основание Теохаровъ е получилъ 3000 рубли, вѣнъ отъ прѣдвиденитѣ отъ закона, когато ходилъ по ревизия?—Теохаровъ иска да му са даде писмено това, та да направи справка, тѣй като съ него тогава била ходила цѣла (?) канцелария, и да може да събере (!) съществующитѣ расписки. — Видѣщемъ. — 3-а Интерпелляция: пита Министра, бива ли чиновницитѣ да взематъ участие въ списване и издаване на в. „Балканъ?“—Той мисли, за подобно нѣщо законътъ е недозволява. На послѣдната интерпелляция неотговори никой. Министра сѣдѣ хладнокрѣвно на меквѣ си столъ и са потайваше. Ви сте вече чели тоя вѣстникъ, и отъ заглавието сте му видѣли, че той ще бѣде органъ на 26 души разни капацитети частно, които инакъ малко важатъ, а влобще той е орждие на рускитѣ министри. Нѣ тѣзи работи сж мѣнички. Тоя органъ нѣма животъ. Като чуздъ, той не ще може да хароса, при всѣчко, че за него имало фондъ отъ 70,000 лева и готова печатница. Тѣй поне казватъ тукъ въ столицата. Нѣ мисля че и той ще загине, както съдраната вече „Работа.“ Невуснитѣ нѣща у насъ май немогатъ да яматъ голѣма трайностъ.

Слѣдъ това Дуковъ отправи своето питанье къмъ

Министъръ на Правосѣдието, както слѣдва: „Доказано е, че независимостта на сѣдитѣ при раздаването на правдата, съставлява най голѣмата прѣчка противъ незаконното намѣсване на администрацията въ дѣлата на сѣдилищата, отъ една страна, а отъ друга и най голѣмата гаранция за правилното и законно раздаване на правдата.

Като имамъ това прѣдъ видѣ, позволявамъ си да направя къмъ г. Министра на Правосѣдието слѣдующето запитване:

а). На какво основание и върху кой членъ отъ съществующитѣ закони е предисалъ г. Министеръ на Правосѣдието на Варненския Мировой Сѣдия да спре изпълнението присѣдата противъ Чичилиянопуло, койго бѣше осѣденъ за напасанне обидѣ словомъ на Гарабетъ Ховасаниянъ и Костакъ Сивришолу;

б). Не мисли ли г. Министеръ на Правосѣдието, че съ подобни постѣпки, като са взематъ подобни лица за подобни прѣстѣпления подъ протекция, са вѣвожда въ населението и въ сѣдилищата развратъ и непочитанье на законитѣ, което не е желателно и с) ще продължава ли г. Министеръ и за напредъ да прави сжшто? — Тая твърдѣ сериозна интерпелляция накара Грекова да излѣзе на трибуната, и слѣдъ единъ, свой ственъ нему, сарказмъ къмъ Дукова да изине голѣма доза отъ фрази, които а ла Пачевъ бѣха „праздни съ съмисель.“ Г. Министеръ удобри мислитѣ на Дукова, и заключи, че негово запитване бѣло би твърдѣ умѣстно, ако би било вѣрно; нѣ тѣй като това са основавало просто на слухове, то не е, освѣнъ лъжа. Министерството не са намѣсвало въ подобни нѣща. Това е станало не по исканieto на Министерството, а по Височайше благоволение. Освобождението отъ наказание на виновника е послѣдство отъ помилване, а това послѣдното е неотемлема прерогатива на държавната глава. Думитѣ на Грекова са поерѣснаха отъ сѣбранието съ ржкоплѣскания. Нѣ това никакъ невзблагодари варненския депутатъ. Той взе дозволение да каже за изпълнение на своето запитване, и изчете слѣдующата телеграмма: — „Расписка дадена отъ канцларията на варненския мирови сѣдъ на Г-да Гарабетъ Ховасаниянъ и Костакъ Сивришолу срѣнцу подаденото имъ прошение отъ 23 Септемвр. 1882 г., да имъ са съобщатъ причинитѣ за спиранieto изпълнението на присѣдата по углавното дѣло № 273 по обвинението на Н. Чичилиянопуло за нанесение тѣмъ словомъ обидѣ въ публично сѣбрание, вследствие на което имъ са обявява слѣдующото, че министерството на Правосѣдието съ телеграмма отъ 20 Юлий 1882 г. подъ № 2758 спрѣ ходитѣ на изпълнението на присѣдата, и съ която изиска цѣлото дѣло, което са и прѣдстави на 21 Юлий съ прѣдставление подъ № 3072 и до днесъ още не е възврънато. 27 Септ. 1882 г. Варна, секретаря—под. Москотъ.“ — Това принуди Грекова на ново да са справи на катедрата и да почне своето ориентаско ораторство. Нѣ сега работата не бѣ тѣй лесна. Той бѣ длжженъ да признае, че незнаялъ положително върху това, че той, както знаало Народното Сѣбрание, ходилъ въ Европа по правителствена миссия, че непознавалъ казанната въпросна личностъ. Той не лъжалъ. Не са криялъ задъ прѣтетътъ си. А за да обори искренния народенъ прѣдставителъ Дукова, незабрави да каже, че послѣдний искалъ да отнема правата на Нег. Височество! Разбира са тоя маньовръ е най-сгодний да са закрятъ сегашнитѣ министри, и да накаратъ добритѣ хорица да мълчатъ, и то тамъ, гдѣто фактитѣ викатъ високо. Нѣ Дуковъ заблѣжи съ присѣрбие, за гдѣто Грековъ са отиуца до такива срѣдства, като прѣдписва нѣща, върху които той и не е могълъ даже да си помисли. Нѣ нетрѣбать много коментари. Отъ исканито са разбра, че казанното сѣдебно рѣшение са е вѣс прѣло по заповѣдъ на г. министра, около три мѣсеци по напредъ, прѣди да излѣзе указа за помилване на Нег. Вис. Не ще бѣде излишно ако заблѣжа, че въ днешното заседание консерваторската клика бѣ доволно трогната отъ справедливото запитване на Дукова и до толкова запазона, што са опита да го въспре да говори. Ето защо тя високо виваше че въпросътъ е изчерпанъ, като произнасяше и своето вето: долу! долу! Нѣ прѣдсѣдателя хладнокрѣвно прѣсичаше Пачева и С-е, като напомняше на Дукова да си слѣдва говорѣтъ. Заблѣжително бѣ, че галериятъ бѣха прѣпльнени съ публики и отъ двѣта пола. Увлѣчени отъ ингереснитѣ разисквания; когато нѣкои отъ прѣдставителитѣ искаха

да прѣкъснатъ Дукова, то слушателитѣ искаваха явно своето негодование, и даже са опитаха да ржкоплѣскаха на варненския депутатъ и да му викагъ: браво, браво! Това дѣйствително напомняше на нѣкой европйски парламентъ.

Днешното сѣбрание са ознаменува и съ друго. При всѣчко че екзаршескитѣ комиссари Нег. Височество-доростолочервенский Григорий и Дръ Стоиловъ, младий български министъръ, сѣдѣха на министерскитѣ столове и чѣкаха да защищаватъ правата на Екзарха относително чърковний законъ, но Народното Сѣбрание едногласно прие, безъ вѣско разискване, новий законъ за чърковитѣ въ княжеството. Разбира са че народнитѣ прѣдставители върху това сж биле съгласили въ частно сѣбрание. Почуль бѣхъ че имало прѣдставители, които не искали да са дава голѣмо право на Владитѣтъ. Тѣ мисляли че съ тоя законъ въ нашето княжество са основаватъ още шесть нови духовни министерства. Какъвъ имъ е билъ мотивътъ, незнаю. Вѣрното е обаче, че казанний законъ е напълно съгласенъ съ претенцитѣ на нашитѣ народни владци.

Г. Геровъ, квесторъ на сѣбранието, поиска да знае да ли чиновницитѣ депутати (министритѣ и прѣдсѣдателитѣ на окр. сѣвѣти) ще приематъ двойни заплати: като прѣдставители и като чиновници. Слѣдъ кѣсо дебатирание Нар. Сѣбрание рѣши да направи върху това бюрото справка съ рѣшението на миналото Нар. Общи. Сѣбрание, и да са съобрази съ това. Днесъ са внесе законопроектъ за пенсиятъ на гражданскитѣ чиновници.

Идушето заседание ще стане утрѣ — 19 Ян. На днешенъ редъ е: четенето на закона за контролната палата, послѣдното заключение на комиссията по украсението на залата на Нар. Сѣбрание и интерпелляциятъ на Г-да Аневъ и Шивачевъ.

София, 19 Януарий 1883 г.

XXI Засѣдание. Днесъ са чете законопроектъ за контролната палата и са прие безъ да станатъ нѣкои измѣнения. Слѣдъ това рапортъора Манафовъ изложи за послѣденъ пътъ прѣглѣдѣтъ върху смѣтката по украсението на залата на Нар. Сѣбрание. Комиссията намѣрила, че отъ 11,340 лева и 70 ст. злоупотрѣбени 3080 л. и 45 ст., и че слѣдватъ. тя е на мѣние да заплататъ само 8360 л. и 25 ст. Това прѣдизвика изново разисквания и осѣждания на извѣстний Копиткинъ и на правителството, което прѣдава работи на господству. Грековъ говори въ полза на Копиткина. Това обаче разгнѣви сильно г. Манафова, който нападна доста остро Грѣкова; въ слѣдствие на това М-ра на Правосѣдието излѣзе отъ сѣбранието и не дойде вече въ днешното заседание. Нар. Сѣбр. най-послѣ прие, казанната смѣтница да са испрати на Министерството, което да са остави да направи, споредъ както види за най-добръ. Ето слѣдствието отъ тая прѣва!

Министра на финанситѣ яви, че днесъ ще отговори на отправенитѣ му запитвания: върху вземанье по българскитѣ митници сребрнитѣ левове, върху продажбата на кукуруза въ Руссе и по заплатата на Моллова. На първото питанье приготвенний му отговоръ бѣ, че ако са приеме исканито на г. Геровъ, то правителството щѣло да са лини отъ единствения си изворъ за сѣбрание на необходимото злато, а на второто — отговори, че имало една погрѣшка, сир. на мѣсто да са удаде количеството на кукуруза отъ градътъ, са удало това на окржжието. Върху послѣдното говориха: Ив. Симеоновъ, Геровъ, Пачевъ, Ф. Мариновъ. Нар. Сѣб. обаче прие да са испита, кой е виновний за станалата погрѣшка. Послѣдний му отговоръ бѣ, че заплатата на Дръ Молловъ са е покачила, по рапорта на главний инспекторъ, и съ княжески указъ. Върху това доста осѣдително говориха. Пачевъ, Аневъ и Шивачевъ. Нар. Сѣбрание искаха съжаление къмъ Министерството за гдѣто са е допуснало да стане подобно нѣщо. И тѣй за напредъ заплатата си остава тѣй както е прѣдвидена въ бюджета.

Днесъ са внесоха слѣдующитѣ законопроекти: а) отъ министерството на финанситѣ, законътъ за горитѣ, б) отъ мии. на войната, законъ за устройство конскитѣ табуненъ заводъ съ случия конюшня Подиръ това Нар. Сѣбр. прие да се отпуснатъ 56,000 л. взаимно образно на окржжнитѣ сѣвѣти до гдѣто са тури въ дѣйствию новий законъ за окр. сѣвѣти.

Азъ явихъ, че събраниегѣо бламира въ едно отъ прѣдшнитъ си заседания Върховната смѣтна палата. Докана отъ това смѣтна палата направила заявлението до Нар. Събрание, съ което излага оправдането си. Това заявление са четя въ днешното заседание. Смѣтната палата явява че още на 15 Дек. 1882 г. направила докладъ и го испратила на Държ. Съвѣтъ. Последниятъ не искалъ да приеме доклада безъ княжески указъ. Палатата испратила на 31 Декемвр. 1882 год. рапортъ си до Министра на финанситъ, който да иска нуждний докладъ. Въ последний несторилъ това, защото било вече късно. Смѣтната палата доста сръвдливо искава съжаление, за гдѣто събраниегѣо направило прѣди да види докладъгѣо и, който съдържа неината дѣятелностъ. Противъ палатата и той пѣтъ говори: Начевичъ, Цачевъ, Аневъ, а за нейна полза са произнесоха: Дукѣвъ, Бобчевъ, Д. Поповъ. Най курьозното е, че Начевичъ, който, както знаете, бѣше отказалъ за че палатата е давала рапортъ, днесъ поиска да са поправи, и то твърдѣ наврно. Азъ, каза ораторъгѣо, спомѣнахъ че смѣтната палата не е внесла никакъвъ докладъ за това, защото като каза Бобчевъ то ва е станало още прѣвъ миналата година, помислихъ че говори за 1881 год! А защото сега сме въ началото на 1883 год., то твърдѣ лесно човѣкъ може да са измами, че са намѣрва въ 1882 год. Ето отъ гдѣ е произлѣзълъ явлѣнїя ми! Съ това може да са каже, че смѣтната палата трѣба да са е поудовлетворила. Слѣдъ едно кратко разискване върху занятїята си, Нар. Събрание поиска да са прѣгледатъ по важнитъ закони, защото крайгѣо на сесията май са приближавалъ и прѣдставителитъ щѣли скоро вече да си идатъ. — Както са види събраниегѣо ще са закрие къдѣ 10 или 15 Февр. Бюджета, може би, ще са приеме така, както ще го прѣдложи бюджетарната коммисия. Пдущето заседание ще стане утрѣ — 20 Ян. — На днешенъ редъ е: прошения, интерпелации отъ Аневъ и Шивачевъ, разгледване закона за джандармерията.

София, 20 Януаръ 1883 г.

XXIII заседание. Четѣхъ протоколитъ отъ двѣтъ прѣдшнитъ заседания. Секретаря прочете една депеша отъ нег. Блаж. българскїи Екзархъ изъ Цариградъ, съ която благодари на народното прѣдставителство, за гдѣто приело едногласно законгѣо за чръквата въ княжеството. Рапортъгѣо на прошектарната коммисия четя 13 прошения, отъ които нѣколко остави Нар. Събрание безъ послѣдствие, а другитъ прие, споредъ мнѣнието на коммисията, да са испратятъ до надѣждитѣ Министертва и до Министерскїи Съвѣтъ. Подиръ това Л. Дукѣвъ направи сабдущитѣ двѣ интерпелации, именно: 1) защо са дадохъ квартири на чиновницѣтъ въ столицата, да ли защото квартиритъ бѣха миналата година твърдѣ скъпи, или само за тѣтъ които нѣматъ домове, или и за онѣтъ които иматъ по нѣколко къщи, които даватъ подъ наемъ. Впрочемъ било тѣтъ, или и навъкъ, като какъ мисли върху това правителството? —

Министера на финанситъ са обѣща да отговори на това запитване, или въ идущата сѣбота, или пѣтъ въ поведѣнїягѣо, тѣтъ като върху това нѣмало сега нужднитъ документи. 2) Знае ли министера на финанситъ за гдѣто са изваждатъ безплатно стражари въ кулско, и ако знае, защо е позволявалъ и търпѣлъ това противозаконїе, ако ли пѣкъ не е знаалъ за това, съ какво ще може да управяе тая нетърпимостъ, и кой, и кога, ще плати на тѣтъ хора? — Министера са чуди за гдѣто подобно нѣщо съществувало въ княжеството. Той незнаея за това. Щѣлъ да иска свѣдѣнїя отъ видѣнскїи управителъ. Мѣрки щѣлъ да вземе за поправление. Въ днешното заседание Грековъ яви, че въ идущїи вторникъ щѣлъ да даде обяснения по работитъ на всеизвѣстїи Копиткинъ. Той билъ опълномощенъ отъ министерскїи съвѣтъ за това. Днесъ са рѣши отъ Нар. Събрание да са отпусне и за окръжитѣ съвѣти сръзмѣрно за тѣхното поддръжанїе, споредъ опредѣленїето на Нар. Събрание въ прѣд. заседания, отъ 1/12 часть отъ бюджетгѣо. Слѣдъ това Търновскїи депутатъ Мичѣ Цачѣвъ попита, защо Министра Теохарѣвъ неоговаря още на неговата интерпелация. Той счита това за неправилно, и за прѣстѣпление. Каулбаресъ доста строго забѣлѣжи, че не трѣба да са нарича никой прѣстѣпникъ, прѣди да са испита основно работата. Пѣ Шивачевъ поддръжа Цачева, и са чуди, защо Теохарѣвъ въ продължение на 25 дни не е намѣрилъ време да отговори? И почна да напада Теохарѣва. Прѣдседателя обаче му не даде да говори, като му припомни, че той не е взелъ дозволение отъ него. Той го призова три пѣти на редъ и го изоблича прѣдъ Събраниегѣо, което припозна съ гласуване, че поведѣнїето на Шивачева е противъ правилникъ на Втрѣшнїи редъ. А Варненскїи прѣдставителъ прѣдложи да са съобрази прѣдсѣд. точно съ регламента, и да отетрани непокорнїи отъ събраниегѣо. Грековъ съжалая за гдѣто са обвинява Теохарѣвъ, който отетствува отъ Събраниегѣо по нерасположение. „Ако би било възможно“, каза той, „да са принесе одѣрътъ на болнїи Министертъ тукъ, то би било по добро за прѣдставителитъ“. Подиръ това говори

за парламентаризма, разбира се, като неизключавая и своитѣ парламентарни, върху одѣрътъ, думи. Не трѣба да са напада никой, прѣди време.

Цачевъ дава изменение на думата прѣстѣпление. Той мисли, че не е рѣкълъ нѣщо лошо. Тѣтъ като министера отбѣгва да отговори, то Цачевъ намѣрва това за противозаконїе, ето именно защо нарича министерското поведѣние — прѣстѣпление. Той са помѣчи да даде по мѣтко значение на тая рѣкъ.

И така ви видете, че българскитѣ Министери са са строго завзели да принудѣтъ по всѣки начинъ Мра на народното просвѣщение да отстѣпи. Ако ли запитванїята не помогнатъ нищо, то, убѣрявамъ, ще са направятъ и по-явни мѣрки. И не ще бжде никакъ чудно, ако подиръ нѣколко дни чуемъ, че нѣколко отъ депутатитѣ ще подадатъ писменнѣо гдѣто е нужно да искатъ неговата оставка. Както ви е извѣстно Теохарѣвъ държи съ русскитѣ министри. Това не е никакъ угодно на Начевичъ, втрѣшнїи неприятелъ на Теохарѣва, и на Грековъ. Има ли и Дръ Стояновъ въ това нѣкоя намѣра, немога да зная. Пѣ и това ще са обясни подиръ малко. Както и да е, азъ мисля че Теохарѣвъ трѣба да прѣжвали настоящето си поажение, и трѣба да отстѣпи. Той не си е на мѣстѣто. Самото му назначение за Министертъ на Просвѣщенїето показва, че той е положенъ да работи тамъ, за гдѣто не е.

Нар. Събрание ще държи идущето си заседание въ сѣбота — 22 Ян. — На днешенъ редъ е разгледване уставгѣо за полицейската стража.

София, 22 Януар. 1883 г.

XXIII заседание. Днесъ са прочетоха стенографическитѣ протоколи отъ миналитѣ двѣ заседания. Л. Дукѣвъ говори върху важността на уставгѣо за джандармитѣ. Той го намѣрва твърдѣ непълненъ и недобѣръ, за то прѣдлага да са прати на Държ. Съвѣтъ за разгледанїе. Въ тая смисълъ говори: М. Велѣвъ и Д. Поповъ. А пѣкъ: Шивачевъ, Бошняковъ, Цачевъ, Аневъ, Герѣвъ говори, че Нар. Събрание не трѣба да са отказва отъ днешнїи си редъ, че уставгѣо е доволно добѣръ, и че не трѣба върху това да са губи време. Даже тѣ забѣлѣжаха, че Дукѣвъ прави това съ цѣлъ да мае Събраниегѣо, че той служи на партизански наприци, и, че той си противорѣчалъ, защото по напредъ настоявалъ да са прѣгледатъ законгѣо безъ да са дава на Държ. Съвѣтъ, а сега иска да са даде. Даже Бошняковъ каза, че около 5 души мѣжду които и г. Моравеновъ, отъ Държ. Съвѣтъ са изказали твърдѣ похвално за тоя проектъ. Пѣ трѣба да забѣлѣжа, че Дукѣвъ имаше пълно право. Уставгѣо за полицейската стража съдържа много излишни членове и много които дохождатъ въ коллизия съ съществующитѣ закони. Неговото написване стана твърдѣ скоро. Той е сборникъ отъ нѣколко подадени проекти. Базиса му е, както каза рапортъгѣо, отъ проекта поднесенъ отъ г. Т. Икономовъ. Не са чудѣте. Г. Т. Икономовъ са прогласява отъ консерваторитѣ за разваленъ въ мозакитѣ, а на дѣло тѣ е радостъ приематъ неговитѣ произвѣдения. Любопитно е да знаемъ, като какви впечатления правятъ и писмата му които вече редовно публикува въ в. „Марица.“

Най послѣ събраниегѣо почна да разгледва казаннїи уставъ членъ по членъ. Прѣвъ цѣлото си заседание едва разгледатъ 30 чл. Цѣлїи уставъ състои отъ 209 члена. Отъ приетитѣ 30 чл. нѣкои са измѣниха съвршенно, а други отчасти. Придаде са и други новѣ членѣ. И това не иде ли да потвърди най-ясно, че Дукѣвъ е твърдѣ сираведливъ въ мнѣнїята си, и че това нѣма нищо общо съ партизанството? —

Идущето заседание ще стане на 24 Ян. Ще са продължава разгледванїето на устава за полиц. стража.

София, 23 Януарий 1883 г.

Въ послѣднїото си писмо ви явихъ, че въ вечерашното заседание станаха разисквания по уставгѣо за полицейската стража, на което причината бѣ варненскїи депутатъ. Изказванїягѣо на нѣколко отъ прѣдставителитѣ бѣха, че Л. Дукѣвъ правялъ това само съцѣлъ да бави ходѣтъ въобще на Нар. Събрание, безъ обаче да си дадатъ трудъ да разбератъ, че неговитѣ бѣлѣжки бѣха колкото своевременни толкова и умѣтнїи. Тѣ си допустиха даже да игнориратъ добритѣ мнѣнїя на свои сѣбратъ прѣдставителъ по най неопростимъ начинъ, като са напѣваха само по свойственъ на консерваторската малобройна клика, да докажатъ, че не трѣбало нищо да са говори по казаннїи уставъ, който ималъ всички преимущества, безъ да искатъ да знаятъ, че стенографическитѣ протоколи са добро оръдїе за всички интересующи са, само и само тѣ да не бждатъ поправени по угодата на одного отъ секретаритѣ на бюрото, както това станало вече, за което ужъ и директоргѣо на стенографическото бюро са каналъ да са жалува. Безосновнїи върѣнїя и нападанїя, които са изенпаха къмъ Дукѣвъ, че ужъ той служилъ на извѣстна личностъ и партия, съвршенно разубѣдили казаннїи, че сегашното Събрание ще може да стори нѣщо

добро за народгѣо, който де јиге нѣма никакво свое Събрание, мотивиралъ своята оставка и готовъ билъ да сложи мащатгѣо си още вчера, ако да не го въздържалъ и убѣдилъ нег. Високопрѣосв. Симеонъ. Пѣ за да остане, противъ желанието си, въ Събраниегѣо, не по малко била причината, защото главните закони, като на пр. за поземл. налогъ, за горитѣ и др., още не биле разгледвани. Такова, казватъ, било мнѣнїето на Дукѣвъ. —

Отъ вѣренъ источникъ са научихъ, че около 24 души, во главѣ на които е Мичѣ Цачевъ, подписвали едно заявление, съ което въ Събраниегѣо да бламирагѣо явнѣо Мра на Просвѣщенїето. Мотивитѣ за това биле съжитѣ. Тѣ са убѣднїи, че Теохарѣвъ не билъ боленъ, нѣ не искалъ да дохожда въ Събраниегѣо, защото трѣбало да даде оправдания по злоупотрѣбнитѣ отъ него левѣе. Казаннїи депутатъ биле подкрѣпнїи и отъ самитѣ Министери: Начевичъ и Стояновъ, и биле твърдо рѣшени да изчислятъ настоящїи новѣ Министерскїи кабинетъ отъ Теохарѣвъ, когато не намѣрватъ никакъ ползѣнъ. Въ частно Събрание, тѣ даже прѣдлагали на г. Прѣдседателя на Нар. Събрание да вземе портфейла Министертъ на народното Просвѣщение въ княжеството. Убѣрявагѣо обаче, че нег. Високопрѣосв. отказалъ и никѣга не началъ да вземе подобна несотвѣтственна на санитъ му длъжностъ. И ако бжде тоза истинна, въпросъ са ражда, като кого ще гласягѣо консерваторитѣ за бждущи Мръ на Просвѣщенїето? Да приематъ нѣкого отъ другїи цѣлѣгѣо на политическитѣ ни мѣжїе, неубѣрявамъ. Най вѣрно е, че и тая длъжностъ може привременно да са даде на нѣкой отъ другитѣ Министери. Това ще бжде за полза на българскитѣ Министери, които тогава не ще правятъ миноритетъ въ министерскїи Съвѣтъ. — Вѣски патриотѣ ще са зарѣкна като види, че Събраниегѣо ограничавая министритѣ по злоупотрѣблениа. Пѣ още повече ще бжде задоволенъ, ако са направягѣо подобни запитвания върху иживеннїи народни пари за поддръжанїе делегати въ conference a qualre, въ дунавската коммисия, по разхожанїето на Грековъ изъ Европа, по пътуванїята на Начевичъ, на Мичѣ Цачѣвъ и др. и др. Его работа, съ която настоящитѣ незаконно избрании депутати би могли да са позавимаягѣо, ако наегиная са доброжелатели на Държавата, за каквитѣ обичагѣо да са препорѣчатъ. —

Съ новїи вѣстникъ „Видѣлица“ не ще егале нищо. Както казватъ, прошение за разрѣшение издаднїето на тоя вѣстникъ билъ подадъ г. В. Радославѣвъ, Дръ на правото. Пѣ нито разрѣшение, нито пѣкъ неразрѣшение за това още имало. Надѣждитѣ биле голѣми. За либералитѣ поне за сега нѣма друго, освѣнъ една надѣжда. Пѣ и това е много. Азъ мисля, че ако бѣха са завзели нѣкоя отъ по виднитѣ хора да съдѣйствовагѣо за това, то щѣше да са рѣши още отгданѣо. Пѣ казахъ и по напредъ. Ако има поразителенъ врагъ либер. партия, то е тѣхната умразна апартия. Пѣнакъ не е възможно. И можите ли да си помислите, че г. Министертъ, който при всичко, че обичалъ само много да общава, не щеше да даде дозволение да са издава казаннїи органъ, когато виждаме че на нѣкое си съвѣтъмъ непознато лице — Бурковъ, са позволява да редактира и издава седмичнїи листъ „Балканъ“? — Не ми са иска да повѣрявамъ, че г. Соболевъ би оставилъ безъ послѣдствие просбата на българскїи гражданинъ, ако работа ни идеше по отъ сръдце. —

София, 24 Януари 1883.

XXIV заседание. Нар. Събрание продължа разгледванїето на уставгѣо за полицейската стража и прѣвъ цѣлото си заседание едва стигна до 180 членъ отъ тоя законъ проектъ. Идущето заседание ще стане утрѣ — 24 Януар. Днешенъ редъ е: продължение на законгѣо за поземл. данкъ, отговоръ на интерпелациягѣо направена отъ Л. Дукѣвъ по мин. на финанситѣ.

София, 25 Януарий 1883 г.

Засѣд. XXV. Въ днешното заседание са досвѣрши уставгѣо за бждущата ни джандармерия. Подиръ това Нар. Сѣбр. разгледва законъ-проектъ за промѣнение на десетичнїи данкъ отъ натура въ пари. Върху тоя законъ-проектъ станаха дълги дебати, които обаче малко помогнаха за същественното измѣнение на законгѣо. Министера на Финанситѣ въ отговоргѣо си на Л. Дукѣвъ за изваждане на стража отъ населението въ Кулско, споредъ свѣдѣнїягѣо що получилъ отъ Видинъ и Кула, каза, че стражата била водена по административнїи мѣрки, че за това митницитѣ никакъ не биле виновни, и още, че тѣтъ мѣрки биле останали още отъ старо време. Правителството не било никакъ виновно, а самото население, което не са оплакало до сега отъ това. Върху диганїето на тая стража било рѣшено още въ 1880 г. отъ П. Сѣбр., обраче мѣрки за диганїето и не биле взети. Тая отговорностъ прочемъ падала на тогавашното министерство, че не са распорѣдило. Върху това дискутираха: Дукѣвъ, М. Велѣвъ, Шивачевъ, Цачевъ, Бошняковъ и Юрд. Шишковъ. Ду-

ковъ остана задоволенъ, нъ иска да знае: не трѣба ли да се заплати на хората, които сѣ излизали да пазятъ, и ако трѣба да имъ се заплати, то кой ще направи това? — Цачевъ е съгласенъ да се заплати, обаче не знае отъ гдѣ да се вземе за това. Той намѣрва, че министритѣ отъ 1880 г. биле виноватитѣ и трѣбало да се дадатъ подъ съдъ. Пар. Събрание рѣши да са опитножи за напредъ тая частна стража, и прие по висшегласие, че не може да се заплати нищо на досегашнитѣ стражи въ Булево.

Идущето заседание ще стане утрѣ — 26 Ян. Дневенъ редъ: последнѣо четение на улага за джандармерията, отговорътъ на Правителството по интерпелацията на Манафовъ относително Копиткина, отговорътъ на г. Теохаровъ по запитването на М. Цачевъ относително 15,000 р. кр. и отговорътъ на Начевичъ по интерпелацията на Дуковъ относително квартирнитѣ.

София, 26 Януар. 1883.

Засѣд. XXVI. Днесъ са чете втори и последенъ пѣтъ уставътъ за новата на джандармерия. — Бошняковъ прѣдложи въ 25 чл. на тоя законъ да стане приурта: „за стражари са приематъ всички български подданици безъ разлика на вѣра и народност“. Върху това станаха дълги дискусии. Пар. Събр. обаче прве членътъ както си бѣ въ проекта. Опити станаха да са взмѣнятъ нѣкои членове, нъ наусто останаха разискванията. Дълги разисквания станаха по правката която прѣдложи Дуковъ. Последниятъ искаше въ 75 чл., споредъ проекта, да са остави думата „ако дѣйствително сѣ подозрѣни“, на мѣсто само „подозрѣни“. Върху това и противъ думата „дѣйствително“ говориха: Шивачевъ, Цачевъ и то по единъ особенъ начинъ. Пар. Събр. гласува прѣдложеніето на Дуковъ и прие. Но тоза произведе незадоволство у консервативната клка, и протестираха, че нѣмало пълно висшегласие. Въ залата присѣдствуваха 26 д. прѣдставители, казваха тѣ, отъ които 14 бѣха противъ и 12 за. Отъ произведения шумъ кой знае и отъ други побуждения, прѣдседателя стана отъ столътъ си и, безъ да забѣлжи нѣщо, влязѣ влякъ. Събрание то остана безъ прѣдседателъ. Подпрѣдседателя Пв. Симеоновъ поиска да сѣдне на мѣстото му и най послѣ по желанието на прѣдседателитѣ подпрѣдсѣд. распусна събраніето на 5 минути. Подиръ отпуща са събраха изново депутатитѣ и заседанието са пакъ откри. Изново са подигна разискване върху вотиранията уже поправка на Дуковъ. Участие взеха пакъ Шивачевъ, Цачевъ, Дуковъ, Манафовъ, и слѣдствието бѣ, че Дуковъ са отказа отъ поправката която бѣ предложилъ, и която бѣ приело вече събрание, и върху която искаха повторително да са гласува. Това не е никакъ за чудо. Сегашното Събрание е въ състояние всичко да направи, благодарение на изключителното положение на работитѣ въ княжеството. Слѣдъ това министра на Правосѣдието Грековъ влязѣ на трибуната и захвана, вимето на правителството, да рапортира по чудесната и доста забѣлжителна афера на Копиткина. „Съжелявамъ че са падна мени“, каза той, „да говоря за тая не толкозъ лека работа. Ще подамъ кратки начертания, до колкото е възможно да стане тукъ, та да са доведе нуждното освѣтление, и да са види има ли злоупотребления или не. Това за да стане, трѣба да почна отъ крайтъ“, продължи ораторитѣ. „И азъ захващамъ. Строително отдѣление при Министерството на Вѣтр. дѣла е устроено още на 79 г., още при окупацията, съ бюджетъ отъ 125,000 лева. То са взмѣни, съ княжески указъ, прѣди 5—6 мѣ. въ ново министерство на общественитѣ сгради, съ особенъ шефъ — министеръ. Цѣлата епоха, отъ устройството на строителното отдѣл. до неговото закритие, ще бѣде прѣдмѣтъ на изложението ми. Това отдѣление взема по голѣмо значение отъ 1880 г., при министра Г. Тишевъ. За него са отпуски отъ II об. Пар. събрание 2,330,120 лева. Това количество е било опредѣлено да са поправятъ, и да са правятъ мостове, нови пѣтица и пр. А тѣзъ послѣднитѣ, било рѣшено, да са даватъ чрезъ публични търгове, съ офери въ закрити пликве. Изключение отъ това рѣшение е било, хозяйственната система, когато са е отнасяло за малки работи. Първий прѣдприемачъ, въ министерството на Г. Тишева е билъ нѣкой си Rosel. Тозъ послѣдний са условилъ да поправи и съгради всички мостове на 5 тѣ шосета на разстояние 40 килом. отъ столицата. Нъ подиръ време, той неможилъ да свърши огромната работа. И правителството му отишло една частъ отъ нея. Подиръ Rosel въ шосѣната хроника са явилъ Логиновъ въ лѣто 1880, именно за построяние малкитѣ мостове отъ Сръденъ до Княжево и пр. Третий прѣдприемачъ свѣтлицу на горизонтъ на строеето въ княжеството monsieur Adjenoff, а именно въ 1880 год. 11 Окт. И отъ тукъ на татѣкъ тая звѣзда не лицева отъ горизонта, и ся явява, ту на севѣръ, ту на севѣро-истокъ отъ столицата, по шосетата София—Ломъ, София—Орханце. А всичко това вършено съ контракти утвърдени отъ министра Тишевъ. Въ времето все на тоя министеръ са почнало

шосето—Ловичъ—Абланица, подъ надзорство на известний индженеръ Бѣловъ. Честито било министерстванието на Г. Др. Цанковъ, благодарение на краткото време; прѣзъ това време нѣмало нищо аномално. Слѣдъ него иди Г. Славейковъ. Въ неговото министерствование пакъ свѣти Jan Adjenoff, пакъ нѣкой си Стратеборски, нѣкой си Поповъ, Лагаровъ, и пр. Разбира са по разни шосета и въ разни окрѣзи. Най важното било, че инджен. Бѣловъ далъ рапортъ Славейкову, щото направата на мостоветѣ и пр. по шосето Берковица — Ломъ да стане по стопански начинъ. А тоя спосѣбъ билъ неадекватитѣ уста за погълчанието на грѣшнитѣ български милиони левченца. Нъ уви! Това послѣдвало единствено отъ желанието на Г. Бѣловъ. Извѣстний Копиткинъ не билъ кривъ за това. Той билъ неприятелъ на Бѣловата система. Правителствениятъ рапортъ прочете рапорта на Копиткина и тоя на Бѣлова до Г. Славейковъ. Тоже и резолюцията на Министра съ които одобрява мнѣнието на българскій индженеръ. Мин. Славейковъ отворилъ за тая цѣль Г-ну Бѣлову кредитъ, округло количество — 300,000 л. Нъ щомъ Г. Бѣловъ похарчилъ 20,000 л. поискала му да даде нуждитѣ документи. Нъ той не направилъ това. Попскалъ да му отпущатъ и за напредъ, та въ крайтъ на работата щѣлъ да прѣдстави вси оправдателни расписки за изживенитѣ пари. Г. Бѣловъ похарчилъ около 500,000 л. каза докладчика, за нищо. Нъ разбира са, Славейковъ незнаелъ, че тая работа щѣла да вземе подобенъ печаленъ край. Той билъ напълно увѣренъ, че по тозъ начинъ щѣло да стане всичко поевтено, отъ колкото ако са дава всѣка направа на търгъ. Освѣнъ това Г. Славейковъ билъ турилъ на расположение Г-ну Бѣлову 900,000 л. Нъ благодарение Богу, генер. Ернротъ спрѣлъ работата, а слѣдъ и злото. Расположеніето на г. Бѣловъ са задържѣло. Нъ и генер. Ернротъ продължавалъ строителната работа. Той раздѣлил цѣлата територия на 6 технически отдѣления. Вѣско отдѣление е съ по единъ началникъ. Нъ това распрѣделѣние било суспендирано отъ Г. Начевичъ. И въ времето на Ген. Ернота са явява Г. Адженовъ, и пакъ нѣкой си Спирдоновъ, Ангеловъ, Поповъ, Юрковъ и други прѣдприемачи. Нъ какво е било и за колко е било свършено отъ-ген. Ернротъ, докладчика неспомѣна нищо. Слѣдъ него иди г. Ремлингенъ. За дѣителността на строителното отдѣл. въ Ремлингеновото министерствование не каза нищо ясно, освѣнъ че станали условни за направа на 39 моста въ Свишовско. Прибави че прѣзъ тоза време било похарчено най-много! Нъ това само сѣ думи. Числата не са спомѣнаха никакъ. Слѣдъ Ремлингена настѣва честитий периодъ на строителното въ княжеството ни отдѣление. Тоя великъ прѣвратъ докаралъ Г. Начевичъ. Той спрѣлъ работата, безисходний хаосъ. Вѣски искалъ пари, защото работилъ. Нъ пари нѣмало. Ето крайтъ на краткото изложение по строителното отдѣление.

Слѣдъ изложението забѣлза, рапортъ отъ на правителството, че въ продължение на 1 1/2 година, била развита доволно голѣма дѣятелностъ, за която трѣбало основно изучаване и испитване, и което, за жалостъ нестана. Ето отъ гдѣ именно е послѣдвало, та сѣ са почнали много работи изведнѣждъ, което е расбъркало всичко нечувано. Освѣнъ това самото отдѣление е имало мизерно държане на сметкитѣ си. Не е имало никакъ поредочни книги за сметкитѣ, нѣщо неопростимо да са върши въ едно Министерство. Обаче съ дожданието на г. Начевичъ това са прѣкратило. Той поискалъ да знае всичко точно какъ стоп. Нъ за това е трѣбало да са обрне по-строго къмъ чиновнитѣ на отдѣлението. Едни испѣдиль. Останалитѣ трѣбало да почнатъ работа. Строго забѣлзали и прѣдписали на Буххалтеритѣ, че трѣба да нареди сметкитѣ. Последний, който вече не са намѣрвалъ въ България, испѣзанилъ въ 20 или 30 дни желанието на г. Начевичъ. И послѣдний докладвалъ за това на Ген. Вис., като му прѣдложилъ, че ако иска да са уреди това отдѣление, то трѣба да са подигне на Министерството. Ген. Височ. са убѣдилъ. Прѣдложено прието и свършено. И така сегашното М-во на общественитѣ сгради, което управлява г. Начевичъ, и което е сградено на гилитѣ останки и основи на нѣкогашното забѣлжително строително отдѣление, има за цѣль — за сега — да продължи почнатитѣ работи и да са труди да поправи расбърканитъ до основа сметки. —

Подиръ това, за да даде формалний отговоръ, г. Грековъ чете запитването на Манафовъ. И заключи: Интерпелатора изобищо полага виновенъ само Копиткина. Това не било никакъ право. Той билъ второстепенно лице. Тукъ е виноватъ и Министра, който е отговорний, и къмъ когото трѣбаше да стане интерпелацията. И така не само Копиткинъ трѣба да са подмѣта тукъ! Той спомѣна че още на 1881 год. по желанието на Славейковъ се съставила комиссия отъ г-да Ковачевъ, Золотовичъ, Якичъ и Бѣловъ да разгѣда сметкитѣ и работата на г. Копиткина. Обаче тѣзъ комиссия не оправдала назначението си. За това ген. Ернротъ срушилъ значението на изследованитѣ фактове на казаната комиссия, като забѣлзвалъ на рапорта ѣ, че тя легкомислено постѣпила съ важното дѣло, че докладътъ

билъ повече чиновническа интрига и нищо повече. Рапортъ отъ чѣте само резолюцията на Ернрота, нъ не и самий рапортъ на казаната комиссия, и незная да ли може да са взема на вѣрно това, което е резолюция генералитѣ. Нъ това сѣ сериозни стѣрни, при подобни сериозни случаи! — По подаване на прошение до Държ. Съв. отъ г-да Петровъ, Досевъ и пр., че щѣли поевтено да поематъ направата на Вакарелското шосе отъ колкото г. Спирдоновъ или Адженовъ, са избрала анкетна комиссия отъ г-да: Михайловъ, Савва Начевъ, Касабовъ и др., която рѣшила, че контракта на Спирд., идегически съ Адженовъ, не трѣба да са разваля, понеже нередовноститѣ биле микроскопически. На 1882 г. Юний I. Държ. Съв. изново рѣшилъ да стане върху това по строго испитване, отъ друга комиссия. Нъ подобна комиссия не била избрана и до денъ днешенъ. Види са за това, защото е послѣдвало често мѣстение на Министеритѣ.

Колкото че г. Копиткинъ трѣбало да са даде на съдъ тѣй както рѣшилъ Държ. Съв.: г. рапортъ отъ незнае. Подобно рѣшение не било излизало до сега. Въ буква б § 19. отъ докладитѣ на Държ. Съв. до Ген. Вис. това не е опредѣлено. Въ това са казва, да са донесе до Височайше свѣдение за изживенитѣ сумми отъ 1881 и 1882 финансова година и да са привлече (Копиткинъ) подъ отговорностъ прѣдъ Пар. Събрание.

Въ Начевиченото време е повиканъ г. Михайловъ, който е най достоенъ въ това министерство, каза, правителствениятъ докладчикъ. Копиткинъ бе вече заминалъ отъ България. Но по желанието на Военното М-во тоя са завърналъ. Неговото прѣбываніе въ България било временно. Строително отдѣление вече не съществувало. Слѣдъ щомъ си свърши работата, ще си иди, както ще си отидатъ и всички чужденци.

Министерството не може да мисли върху тая работа нищо, продължи докладчикитѣ. Пар. Събр., ако обича, нека избере анкетна комиссия да испита всичко. Суммитѣ сѣ са израсходвали и за това има документи. Тѣ не сѣ прахосвали свършено безъ сметки И нека не осждаме отнапредъ никого. Контрактитѣ сѣ правили въ извънредни ситуации. Напространно немога да дамъ всичко на Събраніето, нъ то може да разгѣда само всичко, което са намѣрва въ Министерството. Сегашното Министерство не е ни най малко заинтересовано. Всичко е направено отъ предшнитѣ Министри. Отъ сегашното М-во нѣма ни единъ контрактъ сключенъ. Напротивъ то взема на себе си тоя толкозъ тѣжъкъ товаръ приготвенъ отъ други, и гѣда да поправи тая разбъркана работа. Като излагамъ това прѣдъ Васъ, Г-да депутати, заключи докладчикъ, констатирамъ че не искамъ никого нито да укривявамъ, нито пъкъ да го защищавамъ. Вамъ прѣдстои да направите каквото намѣрите за добро! —

Каулбарсъ, не намѣрва въ нищо, което показва че честта на Копиткина била оянтена. Передовности и грѣшки дѣйствително имало, нъ не и безчестие!

Манафовъ прѣдложи да са отложи разискванието по тоя въпросъ за идущ. заседание, защото днесъ бѣ вече вѣсно, и яви, че той не е никакъ благодаренъ отъ отговоритѣ на правителството.

Идущето заседание ще стане утрѣ. На дневенъ редъ е: 1) разискване по отговоритѣ на правителството относително запитването на Манафовъ, 2) Отговоритѣ на г. Теохаровъ по запитването на М. Цачевъ за 15,000 рубли кредитни.

София, 27 Януар. 1883 г.

Днесъ са научихъ, станалъ единъ доста забѣлжителенъ скандалъ у коридоритѣ на Кесаяковъгъ хотелъ, гдѣто, както знаете, живѣятъ нѣкои отъ сегашнитѣ ни депутати. Около пладнѣ, прѣди заседанието, отишълъ въ хотелитѣ г. Бѣловъ, види са, да са разговори съ нѣкои отъ прѣдседателитѣ. Когато си отивалъ вече, срѣщналъ г. Министра Грекова и го попиталъ истинна ли било, че той въ вчерашното (отъ 26/1) заседание говорилъ за него несправедливо, когато още работата не е испитана, и може ли да бѣде единъ Мръ до толкозъ подѣлъ и да искривява истинната, като казва че мени било отпущаното подобно баснословно количество? Както казватъ; Грековъ отговорилъ твърдѣ грубо на Бѣлова, и послѣдний не са забавилъ да каже, че за подобни лъжи Россия заплаща съ пѣлѣници! Нъ извѣстний Митю са даврандисалъ да удари съ дебелий си бастунъ Бѣлова, който за участие са навелъ и бастунитѣ са претрошилъ о пармацитѣ на сълбата. Бѣловъ подиръ това са спустилъ на Грекова и го хваналъ за шията, като са опиталъ да начука главата му о стѣната. Нъ слѣдъ тоя моментъ дошли нѣкои си и ги расгървали! Както увѣрватъ Грековъ са распоредилъ незабавно, и по заповѣдъ на г. Соболевъ билъ арестуванъ отъ градоначалника. Гдѣ е арестуванъ незная за това, като са науча ще ви пиша. Единственното кѣто удивлява всички е, какъ може да са арестува г. Бѣловъ, когато са незнае кой именно е кривъ, когато още не е испитано нищо, и когато не е осжденъ? Нъ отъ своя страна казвамъ, че не-

трѣба да са чуди никои — обстоятелството у насъ е изключително, и заради това може всичко да стане, което модерен духъ е отдавна изгонилъ у другитѣ цивилизовани страни. У насъ е България, която види са е твърдѣ бѣдна отъ чудеса!

Шумень. 29 Януария 1883.

Ако у насъ, въ България, държавнитѣ работи не отиватъ добръ и не се поправятъ, едни отъ голѣмитѣ причини на това зло е и тая, че ний не си задаваме трудъ да си уяснимъ, значението на всѣко отъ създаденитѣ учреждения и да опрѣдѣлимъ отношенията си къмъ него. Ний приемаме учрежденията не тъй, каквито трѣба да бѣдатъ по естеството и по назначението си, а тъй, каквито тѣ сж намъ искатъ, каквито трѣбать за нашитѣ частни цѣли и плановете. Ний искаме и поддръжаме извѣстни учреждения, додѣто мислимъ, че тий ще ни послужатъ на плановетѣ и че ще можемъ да се служимъ съ тѣхъ по той или она начинъ. Щомъ видимъ, че учреждението прѣстава да служи на нашитѣ особенни цѣли, ний почеваме да се отнасяме къмъ него по едина начинъ не само несправедливъ, въ и враждебенъ. Ний почеваме тѣгава не само да правимъ спѣшки на учреждението въ прасилното извършване на неговата служба, въ и да се мъчимъ да го съборимъ съвършено, като бесполезно и даже вредно.

За да не ходимъ, надалечъ, за примѣри на таквази неправилна отнасянка къмъ учрежденията въ нашето отечество, азъ ще приведаъ едвамъ годниясалии Държавенъ Съвѣтъ и четиригодишния Политически Кабинетъ. Какво не се очакваше отъ Държавния Съвѣтъ и какви надѣжди не се възлагаха на него за поправление на разстроеното състояние на държавнитѣ работи! На него ний гледахме като на спасителъ на положението. Отъ него ний очаквахме чудеса, на неговата дѣятелностъ приписвахме всемогущъ характеръ. Двѣ вѣща, двѣ обстоятелства силно спомогаха на закрепленето въ насъ на таквази вѣра въ новооткриваемото учреждение. Тѣзи обстоятелства бѣха: избираемостъ на двѣтѣ трети отъ членоветѣ въ Съвѣта и доста широкитѣ права, които се предоставиха на новия съвѣтъ съ приетий, одобренний и утвърденний тържественно неговъ уставъ. Днесъ отъ тѣзи надежди, отъ тѣзи удоволствия не остава за гражданетѣ въ княжеството, освѣтъ печално разочарование, освѣтъ горчива излама. Панацеята за разваленото състояние на държавнитѣ работи днесъ се обръща на таквози лѣкарство, което се дава на отчаянно-болнитѣ не за да ги изцѣри, а за да ги залъже и да ги приготви по добръ за печалното разрѣшение на болѣстѣта. Подиръ едногодишна дългелностъ верѣдъ всѣкакви мъчнотии и прѣпятствия, съвѣта се вамира въ положение или съвѣтъ да умре, или да продължи своето физическо съществуване още прѣзъ нѣколко години, безъ полза за Българския народъ.

Съвѣтъмъ противното става съ бесполезното за народа учреждение на Политически Кабинетъ. Безцѣлно и бесполезно за народа. туй учреждение продължава да процѣтава и да се позовава съ поддръжка, достойна за друга по благородна цѣль. Това не показва ли по най очевиденъ начинъ, че ний се отнасяме къмъ учрежденията не по тѣхното достоинство, а по личнитѣ имъ услуги къмъ насъ иститѣ? Ако Държавния Съвѣтъ би се поставилъ още въ началото на своето съществуване въ таквози любоугодиическо положение както и Политически Кабинетъ, нѣма съмнение, че за процѣтаването и на Съвѣта сѣбъхъ да се полагаатъ толкози старания, колкото и за кабинета. За зла или за добра честь, Съвѣта не направи таквози самопожертвование въ началото и днесъ той е прѣзиранъ и изоставенъ не само отъ владѣтеля, нѣ и отъ министритѣ. Днесъ всѣки министръ мисли, че може не само да заповѣда на съвѣта, нѣ и да го игнорира съвършено когато намира това за нужно и полезно. Устава на Съвѣта се е забравилъ отдавна, за да даде мѣсто на чистог личнитѣ относи къмъ това учреждение. Фактоветѣ, които подтвърждаватъ това увѣрние, сж и многочислени, и ясни.

Като дава право на Д. Съвѣтъ да приема оплаквания противъ висшии власти и да доноси на владѣтеля за нарушенията, които тия власти биха могли да направатъ въ законитѣ, рѣченый уставъ постава Д. Съвѣтъ ако не по горѣ, поне съвършено независимъ отъ министритѣ, защото не е мислимо, че съвѣта ще може да извършва какъвъ годъ контролъ надъ министритѣ, ако той не е независимо отъ тѣхъ учреждение. Нека ни се покаже поне единъ случай въ кратковременната история на Д. Съвѣтъ, гдѣто тая независимостъ на Съвѣта се е уважила и взела во внимание. Еше два мѣсяца не бѣхъ се изменили отъ деня на откриването на Съвѣта, когато нѣкои министри обявиха, че Д. Съвѣтъ не е нищо друго освѣтъ учреждение, на което назначението е да помага на правителството и да върви въ всяко съгласно съ послѣдното. Съ други думи, че Съвѣта трѣба да слуша и повече нищо. Печалнитѣ на прѣдставленията на Съвѣта за разни нарушения на съществуващитѣ правила и закони и недавнашето ходъ нито на едно отъ тѣзи прѣдставления твър-

дѣ ясно показвахъ, че и въ съвѣта на владѣтеля на дѣятелностъта на Съвѣта не се гледа иначе освѣтъ по начина на министритѣ.

Противъ таквози разбиране на положението на Съвѣта, азъ нѣмамъ какво да кажа. Властующитѣ у насъ, като таквизъ, отдавна гледатъ на властѣта си, като на безгранична. Тий могатъ и съ Съвѣта да пострѣхиватъ както щатъ. Азъ ще попитамъ само едно: когато Д. Съвѣтъ не щель да бѣде освѣтъ канцѣлария при министритѣ, защо сж били устава на той Съвѣтъ и избираемитѣ членове? За залъгване на гражданитѣ ли? Нѣ въ такъвъ случай шагата е и голѣма, и повинна. Да се тълкуватъ днесъ пълномощията по нашироко, отъ колкото сж се тълкували въ Свищовъ на 1881, въ разни статии на „Български гласъ“ и въ други официални документи, това е проста недоброросѣбностъ; нѣ да се лъже народа съ устава и избори, които нѣма да се почитатъ, това е вече безчестие, което никога и никому не се прощава. Смысла на изборнитѣ членове въ Д. Съвѣтъ бѣше да се поставатъ при Княза люде отъ самий народъ, за да могатъ при случай да дадатъ добръ съвѣтъ и полезно за страната мѣние по мимо всѣки министръ и министерски съвѣтъ. Какво направи правителството отъ тѣзи народни прѣдставители? По корни слуги на министритѣ!

Значението на съвѣта пострада по милостъ на самото правителство и въ всѣко друго отношение. Прѣгледанитѣ отъ Съвѣта законопроекти и изработенитѣ отъ него се прѣназначаватъ отъ министритѣ по угодата имъ и се издавахъ съ формулата: *и съгласно съ мѣнението на Държавния Съвѣтъ*, когато тѣзи формула трѣбаше да стои само при законитѣ, колго се издаватъ, както сж били приети въ Д. Съвѣтъ. Съдѣ първата и втората крачка въ таквози направилъ, министритѣ не се забавиха да поченатъ да съчиняватъ закони и да правятъ важни распорѣждения безъ знанието на Държ. Съвѣтъ, както въ последне време направи министерството на финанцитѣ и се готвятъ да направатъ и други министерства, тѣ не се забавиха и да поченатъ да сваляватъ и отчисляватъ членоветѣ на Съвѣта по угодата си, когато той съвѣтъ по състава си, по назначението си и по даденитѣ на прѣдѣателя му съ княжески рескриптъ права е съвършено независимъ отъ министритѣ и когато по тая причина, неговитѣ членове трѣбало би да се вадятъ само по доклада на прѣдѣателя или съ мотивиранъ княжески указъ, приодисанъ отъ прѣдѣателствующия въ Съвѣта. Иначе мѣсто за най малката самостоятелностъ на Съвѣта не остава. Че до конститутуирането на Съвѣта членоветѣ се назначаватъ по докладъ на министра на Вжтрѣшнитѣ Дѣла, това не може да служи за правило, че така трѣба всѣкога да става. Ако прѣдѣателя на Съвѣта не би ималъ права да влиза направо съ докладъ при владѣтеля, тогава, пожалуй, могло би да се приеме, че членоветѣ на Д. Съвѣтъ трѣба да се свалятъ по докладъ отъ министритѣ. Днесъ вѣднатеелство то на министритѣ въ тая сфера е чистъ произволъ.

Така, по причина на чистог личнитѣ си и неопрѣдѣлени отношения къмъ Д. Съвѣтъ, това многообѣщающе учреждение се е обрнало на смиренно и покорно орждие, готово да изпълнява чужда воля, за да не умре прѣждевременно и насилтвенно. Нему не се даде ни най малката възможностъ, да изпълни поне частъ отъ своето назначение и да не скрие истината отъ господаря. Нему се даде да разбере, че намѣсто истина, то ще стори по добръ да показва покорностъ и подчинение. Съвѣта се подчинялъ повече отъ колкото трѣбува, и министритѣ си играатъ съ него както си играатъ и съ Сметната палата и съ всѣко друго учреждение, което имъ прѣди да упражняватъ произволитѣ си. Нѣ не така би било ако на работитѣ и на учрежденията бихме гледали повече обективно. Тогава ний бихме разбрали, че учреждения като Д. Съвѣтъ и Сметната Палата не се установяватъ само за единъ денъ и за едно правителство, а за възможно по дълго време и за всичкитѣ правителства, които биха се послѣдовали. Тогава ний бихме се отнесли къмъ тѣзи учреждения съ по-голѣмо уважение, почитали бихме тѣхнитѣ права въ всичката имъ широчина, защото бихме знали, че това сж гаранции противъ всѣкакви настоящи и бѣдщи произволи, които еднакво могатъ да докачатъ и самитѣ днешни министри, прѣмнякли вече въ редоветѣ на гражданетѣ. Тогава би се знало и това еще, че за трайностъта на учрежденията и за тѣхната полезностъ не е ни добро, ни разумно да се изменяватъ задатитѣ и дѣятелностъта на тѣзи учреждения при всѣко послѣдующе министерство и при всѣко изменение на ръководящия държавнитѣ работи духъ. На учрежденията ний трѣба да гледаме така, като да сме на пътъ да си промѣнимъ ролитѣ и отъ министри да станемъ членове на тѣзи учреждения. Учрежденията трѣба да се създаватъ и поддръжатъ не по минигнитѣ капризи на овѣзи, които ги създаватъ, а послѣ зрѣло обсмѣждане на нужностъта на туй или онуй учреждение. Веднажъ признато за нужно, учреждението трѣба да се ползва съ всичката наша поддръжка. Нему трѣба да се дадатъ всичкитѣ средства за достигане на задачата му въ всичката ѣ пълнога. Да искривяваме цѣлитѣ на

учреждението, това е да осждаме послѣдното на смъртъ или на бесполезностъ, а това е именно съ което най широко се зличава днешното правителство въ княжеството. За него лицата и учрежденията сж средства, които трѣба при всѣки капризъ и скоро скоро да се промѣняватъ и изменяватъ. Въ стремлението си да достигне еднострани и неосщественни ми цѣли, то е готово да пожьргува всичко и всѣкого и да впадне въ най голѣми противурѣчия съ вчерашнитѣ си слова, обѣщания и дѣла. Това ли сж голѣмитѣ средства, съ които нѣкои консерватори искатъ да поправятъ държавнитѣ работи? Ний не вѣрваме, че тѣзи средства ще доведатъ до добръ конецъ и че тѣ не ще извикатъ други по печални крайности, избѣгването на които ме и кара да пишхъ тѣзи и тѣмъ подобни редове.

Т. Икономовъ.

Пишжтъ ни изъ Ловечъ:

Днесъ ерѣцнахъ една баба въ пазарятъ, която плачеше и говореше: „каково да направя като свѣщенника не желаме да погребемъ мжртвата ми джщери, тѣй като нѣмамъ пари да му запламя за опяванието“, казахъ ѣ: иди при градския кметъ и съобщи му за всичко това, на което отговори: „Той ми даде пари за всичко, съ исключение на опяванието, като ми каза че свѣщенника нѣма да иска нито пара“. Като ви съобщавамъ това моля ви, господине редакторе да го обнародвате, дано ся вземе въ внимание отъ надлѣжното мѣсто.

Научаваме са, че Руссенския Кметъ г. Пваница Симеоновъ издалъ изъ София високата си заповѣдъ до тукашното Градско Общип. Управление, да направи нѣкакъвъ си заемъ! Неразбираме какви сж тѣзи заеми, кой ще ги исплаца, и какъ гледатъ нашитѣ съгражданине на тѣзи работа! Да ли тѣзи заеми нѣма излѣзатъ горчиви на градъ и кой е опълномощилъ град. Об. управление да ги прави? Има ли то отъ гражданетѣ подобно пълномощно? Да не останатъ заемитѣ за сметъ на оногъва, който ги прави? Видѣ-цетемъ.

Тая седмица нѣколко телеграмми изъ Рахово и Ломъ получихме по пощата като прости писма, а не по жицата. Вижда са нѣгдѣ да е била повредена телеграфната жица.

Слѣдъ издадения законъ отъ Държавния Съвѣтъ за празницитѣ и затварянието на дюгѣнитѣ, въ нѣкои мѣста този законъ се присоби, твърдѣ строго безъ разлика на народностъ и вѣроисповѣдание. Въ Разградъ обаче този законъ се упражнилъ само надъ българтѣ, а другитѣ народности, като турци и еврей свободно си отваряли дюгѣнитѣ! Така ли трѣбова да бѣде.

Тия дни Букурецкия вѣстникъ „Romanul“ обнародвалъ една опасната лѣжа, че ужъ г. Петко Каравеловъ миналъ прѣзъ Русчукъ за Букурецъ; а отъ тамъ цѣлъ билъ да отиде за Виена! Прѣзъ Русчукъ г. Каравеловъ не е минавалъ, нито вѣрваме да го е имало въ Букурецъ.

На 24 Януар. по средъ ноцъ въ Загребъ се осетило едно ново землетресение, което било доста слабо. Не причинило никакви щети, но народа страшно се оплаквалъ.

По причина на многото материалъ, кагото получихме изъ София върху камарата, сичкитѣ дописки, съобщения, повинни, и обявления, останаха за идущия брой.

Редакцията.

Русчукъ скоро-печатница на в. „Славянинъ“.